

TALOUSARVIOALOITE 24/2006 vp

Määrärahan osoittaminen kuntien palvelutuotannon turvaamiseen

Eduskunnalle

Suomi on hyvinvointiyhteiskunta, joka tarjoaa maksuttoman koulutuksen, kohtalaisen sosiaaliturvan ja yhteiskunnan pääosin rahoittaman terveydenhuollon. Hyvinvointivaltio tarkoittaa Suomessa oikeasti hyvinvointikuntaa, sillä kunnat vastaavat pääosin peruspalveluiden järjestämisestä. Palvelut rahoitetaan osittain kunnan omilla verotuloilla ja osittain valtionosuuksilla. Valtiovalta kuitenkin päättää sekä lakisääteisistä palveluista että kuntien käytössä olevista rahoista. Tästä seuraa rakenteellinen ristiriita palvelujen ja niiden rahoituksen välillä. Jos kuntien talous jää plussalle, valtiovalta ulosmittaa ylimäärän löysät pois -periaatteella. Tästä seuraa, että kuntien ei kannata tarjota piiruakaan minimitasoa parempia palveluita. Vastuu palveluista hämärtyy: kunnat vierittävät vastuuta valtiovalle ja valtiovalta kunnille.

Tämänhetkinen tilanne osoittaa, kuinka huomattavasti kustannukset alimitoitetaan silloin, kun kunnille annetaan tehtäviä ja ohjeistusta. Kuntatalouden heikoista näkymistä huolimatta kuntien velvoitteet edelleen lisääntyvät. Terveystalouden menojen kovassa kasvussa näkyy mm. hammashuollon laajennus ja ns. hoitotakuu. Silloin kun vaaditaan menokuria, järjestelmän pitää olla sellainen, että menokurin hallinta on kunnan päättäjien vallassa. Siksi on positiivista, että hallitus päätti aikaistaa vuodelle 185 miljoonan euron ns. pakkolainan takaisinmaksusta kunnille.

Palveluiden nykymuotoinen rahoitusjärjestelmä on tulossa tiensä päähän. Perustuslain takama kunnallinen itsehallinto on nykyisellään pelkkä kirjain. Valtion on annettava kunnille mahdollisuudet parempien palveluiden järjestämiseen.

Suomessa on ryhdyttävä palveluelvytykseen. Veronalennukset eivät rahoita itseään eikä niiden työllistävästä vaikutuksesta ole riittävää näyttöä. Kunnille on suunnattava ylimääräistä valtion tukea, johon liitetään sopimus lisärahan käyttämisestä henkilökunnan lisäämiseen. Julkisten palveluiden tuottamiseen suunnatut varat työllistävät ja elvyttävät kotimaista kysyntää. Opettajien, kouluavustajien, sairaanhoitajien ja vanhustenhuollon henkilökunnan lisääminen parantaa työllisyyttä, kunnallisten palveluiden laatua, työn paljouteen uupuvan henkilökunnan tilannetta ja pätkätyöläisten elämää. Palveluelvytys lisäisi kokonaiskysyntää samalla tavoin kuin veroale, mutta parantaisi samalla kunnallisia palveluja ja ennen kaikkea naisten työllisyyttä. Sen sijaan, että kuntien annetaan nyt velkaantua, olisi järkevämpää, että valtio velkaantuu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2007 talousarvioon momentille 26.97.31 lisäyksenä 200 000 000 euroa kuntien palvelutuotannon turvaamiseen.

TAA 24/2006 vp — Janina Andersson /vihr ym.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Janina Andersson /vihr
Tuija Brax /vihr
Jyrki Kasvi /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Tarja Cronberg /vihr
Rosa Meriläinen /vihr

Johanna Sumuvuori /vihr
Heidi Hautala /vihr
Osmo Soininvaara /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Merikukka Forsius /vihr
Anni Sinnemäki /vihr
Ulla Anttila /vihr